

**T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Tarım Reformu Genel Müdürlüğü**

**TARIMSAL KALKINMA KOOPERATİFİ
ANASÖZLEŞMESİ**

.....

..TARIMSAL KALKINMA KOOPERATİFİ ANASÖZLEŞMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KURULUŞ VE AMAÇ

KURULUŞ:

Madde 1- Bu anasözleşme hükümlerini kabul ederek ortaklığa giren ve girecek olan gerçek ve tüzel kişiler arasında değişir ortaklı değişir sermayeli sınırlı sorumlu tarımsal kalkınma kooperatifi kurulmuştur.

Madde 2- Kooperatifin adı sınırlı sorumlu Tarımsal Kalkınma Kooperatifidir.

SÜRE:

Madde 3- Kooperatifin süresi 49 yıldır. Bu süre genel kurul kararı ile uzatılabilir.

YÖNETİM MERKEZİ VE ÇALIŞMA BÖLGESİ:

Madde 4- Kooperatifin yönetim merkezi ili ilçesidir.

Madde 5- Kooperatifin çalışma bölgesidir.

AMAÇ:

Madde 6- Kooperatifin amacı:

a) Ortakların her türlü bitkisel, hayvancılık, ormancılık konularındaki istihsalini geliştirmek ve ihtiyaçları ile ilgili temin, tedarik, işletme, pazarlama, değerlendirme faaliyetlerinde bulunmak,

b) Ortakların ekonomik ve sosyal yönden gelişmelerine yardımcı olmak, iş sahası temin etmek,

c) Ortakların ekonomik gücünü arttırmak için tabii kaynaklardan faydalanmak, el ve ev sanatları ile tarımsal sanayiinin gelişmesini sağlayıcı tedbirler almaktır.

ÇALIŞMA KONULARI :

Madde 7- Kooperatif, kuruluş amacına uygun olarak aşağıda belirtilen konularda gerekli gördüklerini seçer.

a) Tarımda her türlü verimliliği artırıcı tedbirleri almak,

b) Bitki, hayvan, orman, su, arıcılık, meyvecilik, bağcılık, sebzeçilik, çiçekçilik ve diğer ürünlerin rantabl bir şekilde yetiştirilmesi ile ilgili her türlü teknik faaliyetlerde bulunmak.

c) Ortaklarının her türlü ürün ve mamullerinin kalitesini yükseltecek tedbirleri almak, hastalık ve haşerelerle mücadele yapmak ve yaptırmak,

d) Ortaklarının üretimle ilgili araç, gereç ve diğer tarımsal girdi ihtiyaçlarını temin etmek, ayrıca, ortakların tarımsal makine, alet ve ekipman ihtiyaçlarına yönelik makine parkını satın alma veya kiralama suretiyle oluşturmak. Kooperatif mülkiyetinde veya ortakların makinelerini ortaklara veya üçüncü kişilere kullandırmak.

e) Bitkisel ve hayvansal mahsulleri değerlendirme, işleme, muhafaza ve pazarlama ile ilgili her türlü fonksiyonları yerine getirmek için gerekli çalışmaları yapmak, yaptırmak.

f) Her çeşit orman ürününün istihsal, imal, nakil, depolama ve istif işlerinin yapılmasında ortaklarına yardımcı olmak veya bu işleri yapmak, orman idaresince verilecek aslî ve talî orman ürünleri ve orman artıklarını değerlendirmek, Orman Kanunu ve ilgili mevzuata göre ortaklarına ormanda iş sağlamak, kredi vermek, özel ağaçlandırma yapmak, yaptırmak,

g) Çay ziraatında verimliliği artırmak amacıyla ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak,

h) Tabii kaynaklardan faydalanmak, el ve küçük sanatlarla ilgili muhtelif çalışmalarda bulunmak ve bunların pazarlamasını sağlamak,

ı) Ortakların finansman ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olmak ve teslim ettikleri mal oranında ve kooperatifin mali imkanları ile orantılı avanslar vermek,

j) Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile diğer bakanlıklar, teşekküller ve bankalar tarafından yapılacak teknik ve mali yardımların ortaklara intikalini sağlamak,

k) Özel ve Resmi kuruluşlardan temin edilen kredi, hibe ve borç parayı gayeye uygun hizmetlerde kullanmak,

l) Kredi alınan banka, kurum ve kuruluşlara kooperatif tüzel kişiliğine ait taşınır ve taşınmaz malları ipotek ettirmek ve ortakları adına kefalette bulunmak,

m) Taşınmaz ve taşınır mallar, aynlar edinmek, yaptırmak veya gerektiğinde satmak, işletmeleri devralmak, kooperatifin yatırımları için gerekli tesislerin yapılmasına karar vermek,

n) Kooperatifin ithalat ve ihracatla ilgili işlemlerini yapmak veya yaptırmak,

o) Bina, arazi, arsa vb. alım ve satımı ile kooperatifin mülkiyeti ve tasarrufunda bulunan makine, alet ve malzemeyi kira karşılığı her türlü tarımsal işlerde kullanmak, bunların bakım ve onarımını sağlamak,

p) İşletme araçları, canlı, cansız demirbaşlarla, ortakların gıda maddeleri, ev ve giyim eşyası, yakıt ve akaryakıtlarının alım ve satımını yapmak ve bayiliğini almak,

r) Ortaklara her türlü sigorta hizmetlerinin sağlanmasında aracılık etmek,

s) Kooperatif çalışmaları ile ilgili kiralama işlerini yapmak.

t) Kırsal turizm faaliyetinde bulunmak,

u) Ortakların sosyal, kültürel ve ulaşım konularındaki ihtiyaçlarına yönelik faaliyette bulunmak, (Ortakların birinci derece yakınları olan anne, baba, eş ve çocukları bu hizmetlerden yararlanır.)

v) Çevre korumaya yönelik faaliyetlerde bulunmak,

y) Çalışma konularıyla ilgili şirket kurmak ve kurulmuş olan şirketlere iştirak etmek,

z) Amaç ve çalışma konularında gazete, dergi, kitap çıkarmak ve her türlü yayın faaliyetlerinde bulunmak ve gerektiğinde seminer, sempozyum, panel, konferans gibi toplantılar düzenlemek.

İKİNCİ BÖLÜM

ORTAKLIK İŞLERİ

ORTAKLIK:

Madde 8- Kooperatifin kuruluşundaki ortak sayısı en az 7 kişidir. Çalışma bölgesi içine girmesi mümkün, üretim ve geçim kaynakları bakımından aynı veya benzer nitelikte olan, aralarında ortak fayda ve hizmet ilişkileri kurulabilen yerleşim merkezlerinde oturanlardan ortak alınır.

ORTAKLIĞA GİRME ŞARTLARI VE EK ÖDEMELER:

Madde 9- Aşağıdaki şartları haiz ve bu şartları yerine getiren medeni haklarını kullanma yeterliliğine sahip gerçek kişilerle, tüzel kişiler kooperatife ortak olabilir.

a) Türk vatandaşı olmak,

b) 5. Maddede belirtilen çalışma bölgesi içinde ikamet etmek veya nüfus kütüğüne kayıtlı olmak, (Tüzel kişiler için bu fıkra uygulanmaz.)

c) Aynı bölgede başka bir tarımsal kalkınma kooperatifinin ortağı olmamak,

d) Kuruluştaki bu anasözleşmeyi imzalamış olmak veya sonradan kooperatife girişte bu anasözleşme hükümlerini bütün hak ve ödevleri ile birlikte kabul ettiğine dair bir ortaklık dilekçesi vermiş olmak,

Madde 10- Kooperatif, ortaklarına kendi varlığının dışında şahsi bir sorumluluk veya ek ödemeler yüklüyorsa bu halde ortak olmak isteğinde bulunan kişi bu yükümlülüklerini açıkça yazılı olarak bildirdiği takdirde değer taşır.

BAŞVURMA ŞEKLİ VE ORTAKLIĞA KABUL

Madde 11- Ortaklığa alınmak için anasözleşme hükümlerinin kabul edildiğini gösteren bir ortaklık dilekçesi düzenleyerek yönetim kurulu başkanlığına başvurmak gerekir. Yönetim kurulu giriş isteğinde bulunanların anasözleşmede gösterilen ortaklık şartlarını taşıyıp taşımadıklarını araştırarak uygun olanların ortaklık dilekçesine istinaden kabul kararını yazar. Giriş istekleri en çok bir ay içerisinde cevaplandırılır.

Yönetim kurulunun kabul kararı karar defterine geçirilir. Ortağın taahhüt ettiği nakdi sermaye payının 1/4'ünün karşılığı olan miktar tahsil edilir. Girişte ortaklık vecibesini yerine getirmeyenlerin ortaklık hakkı doğmaz.

GÖREV VEYA HİZMET İLE TAŞINMAZ MAL VE İŞLETME KARŞILIĞI ORTAKLIK:

Madde 12- Kooperatife bir görev veya hizmetin yerine getirilmesinde, ortaklığa alınmasında fayda umulan kişiler, ilgililerin yazılı isteği, yönetim kurulunun teklifi ve genel kurulun onayı ile ortaklığa alınabilir. Bu görev veya hizmetin sona ermesi ile ortaklık sıfatı kalkar. Ancak ortağın isteği ve genel kurulun kabulü ile ortaklığa devam edebilir. Bu şekilde alınacak ortakların ortaklık niteliklerini taşıması şarttır.

Madde 13- Yönetim kurulunun teklifi ve genel kurulun kararı ile bir taşınmaz malın mülkiyeti veya işletmenin üçüncü şahıslara devir veya taşınmaz malın mülkiyetine bağlı hakların kullanılmasını devretmek suretiyle ortak olmak isteyen kişiler ortaklığa alınabilir. Bu gibi hallerde, temlik ile ortaklık sıfatı, başka hiçbir muameleye gerek kalmaksızın yeni sahibine veya işletmeyi alana geçer. Taşınmaz malın devri ile ortaklığın intikal edeceği hususundaki hükmün üçüncü şahıslara karşı geçerli olması için tapu siciline şerh verilmesi gerekir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ORTAKLARIN HAK VE GÖREVLERİ

ORTAKLARIN GÖREVLERİ:

Madde 14- Ortakların görevleri şunlardır:

a) İlgili kanunlar, anasözleşme ve yönetmelik hükümlerine uymak,

b) Kooperatifin çıkarlarına ve alınan kararlara aykırı davranışlarda bulunmamak, kooperatifin bütün hizmetlerine yardımcı olmak.

c) Yüklendiği ortaklık paylarını, varsa ek ödemelerini, kredi ve avanslardan doğan ve vadesi gelen borcunu zamanında ödemek,

- d) Kooperatife olan her türlü vecibelerini yerine getirmek,
- e) Finansman müesseselerinden kooperatif adına ortakların müteselsil kefaletiyle kredi alınması sonucunda bu teşekküllere karşı doğan borçların yerine getirilmesinde payına düşeni zamanında yerine getirmek,

ORTAKLARIN HAKLARI:

Madde 15- Ortakların hakları şunlardır:

- a) Genel kurul toplantısına katılmak,
- b) Genel kurul toplantılarından önce bilanço, gelir gider hesapları yıllık çalışma raporu ve kooperatifin bir yıl sonra yapacağı çalışmaya ait iş programlarını incelemek, denetçilerin yaptığı denetimlere ait sonuçları yazılı olarak istemek,
- c) Gerektiğinde ilgili makamlara başvurarak görev ve hakları ile ilgili konularda yardımcı olunmasını istemek,
- d) Kanun ve anasözleşmede yazılı her türlü haklardan faydalanmak,
- e) Gerektiğinde, yönetim kurulunun kararlarına karşı deneticilere, genel kurul kararlarına karşı da yargı organlarına itiraz hakkını kullanmak,
- f) Kooperatif hakkında bilgi edinmek.

ORTAKLARIN HAKLARINI KULLANMA ŞEKLİ:

Madde 16- Ortakların haklarını kullanma şekilleri:

- a) Ortakların eşit oldukları hakları (bizzat oy kullanmak, iptal davası açmak, gelir-gider farkı almak gibi) aleyhinde değişiklik yapılamaz.
- b) Ortaklar, Kooperatif faaliyetleri ve yönetim kurulu üyeleri hakkında denetçilere her zaman başvurabilirler.
- c) Her ortak kendi isteği ile kooperatiften çıkabilir, ancak temsil yolu ile kooperatiften çıkamaz. Çıkma isteği yönetim kurulunca karara bağlandığı andan itibaren ortakların çıkması kabul edilmiş sayılır. Yönetim kurulu anasözleşmeye uygun olarak yapılacak isteğe rağmen bir ortağın kooperatiften istifasını kabulden kaçınacak olursa, ortak çıkma dileğini noter aracılığı ile kooperatife bildirir. Bildiri tarihinden itibaren çıkma gerçekleşir.
- d) Kooperatif ortaklarından herhangi birisi, genel kurulda tespit ettiği usulsüzlüklere genel kurulda itiraz edebileceği gibi itirazını genel kurul tutanağına da yazdırabilir.

ORTAKLIĞIN SONA ERME ŞEKLİ:

Madde 17- Ortaklık, aşağıdaki hallerde sona erer;

- a) Ortağın çıkması isteğinin kabulü,
- b) Ortağın ölümü,
- c) Ortaklığın devredilmesi

ORTAĞIN ÇIKMA İSTEĞİNİN KABULÜ:

Madde 18- Ortakların çıkma isteği yönetim kuruluna yazılı olarak yapılır.

Yönetim kurulu bu isteği reddedemez ve ilk toplantısında görüşür.

Ortağın, ortaklıktan çıkması kooperatifin varlığını tehlikeye düşürebilecek nitelik taşıması halinde yönetim kurulu belirli bir tazminatın ödenmesini isteyebilir. Genel kurulun tasfiyeye karar verdiği tarihten 6 ay öncesine kadarki zaman içerisinde çıkma isteğinde bulunan ortakların bu istekleri dikkate alınmaz.

ORTAĞIN ÖLÜMÜ VE ORTAKLIĞIN DEVRİ:

Madde 19- Ortağın ölümü halinde ortaklık kanuni mirasçılara geçer. Mirasçılar aralarında anlaşarak paylarını içlerinden birine veya birkaçına 9. maddedeki şartları

taşımak kaydıyla devrini isteyebilir. Bu durumda ölen ortakların mali hakları da aynen devredilmiş olur. Miras yoluyla ortaklık haklarını devir alan ortak eski ortağın tüm hak ve vecibelerinden yararlanır. Ölen ortakların mirasçıları ayrılmak istedikleri zaman hesaplaşmada ödeme önceliğinden faydalanırlar.

ORTAKLIK PAYLARININ DEVRİ:

Madde 20- Ortaklık payları, yönetim kurulu tarafından onaylanmak şartı ile ortak olmayan ve yeterli ödeme gücüne ve ortaklık şartlarına sahip olan gerçek ve tüzel kişilere devredilebilir. Anlaşan kişiler arasında düzenlenen temlik senedi bir dilekçe ile yönetim kurulu başkanlığına sunulur. Buna olumlu cevap verildiği ve devralanın ortaklık defteri ile ilgili işlemleri tamamlandığı tarihten itibaren ortaklık payları ile diğer tüm hakları devredilmiş sayılır.

ORTAKLIKTAN ÇIKARILMA KARARININ VERİLMESİ VE İTİRAZ:

Madde 21- Ortaklıktan çıkarılma şartları;

a) Kooperatifçe kendisine verilen her çeşit üretim ve tüketim maddelerini yapılan ihtara rağmen verilmiş amacı dışında kullananlar, başkasına devredenler veya satanlar.

b) 14'üncü maddede belirtilen görevleri yerine getirmeyenler,

c) Anasözleşmenin 9. maddesinde kayıtlı şartların yitirilmesi, (Üst birliklere seçilerek görevlendirilenlerden ikametgâhlarını taşıyan üst birlik yöneticileri hariç,)

d) Üç defa arka arkaya genel kurul toplantısına katılmayanlar,

e) Ortak alınmış kimsenin ortaklık şartlarına sahip olmadığı kooperatife girdikten sonra meydana çıkmış bulunanlar.

Ortaklıktan çıkarıldıktan sonra tekrar ortaklığa alınanlar, ikinci defa ortaklıktan çıkarıldıkları zaman tekrar alınma haklarını kaybeder.

Madde 22- Ortaklıktan çıkarılmaya yönetim kurulunun teklifi ile genel kurulca karar verilir.

Ortaklar anasözleşmede gösterilmeyen sebeplerle ortaklıktan çıkarılamaz.

Kooperatiften çıkarma gerekçeli olarak yönetim kurulu karar defterine ve ortaklar defterine işlenir. Yönetim kurulunun kendi hakkında çıkarılma kararı aldığı ortak, genel kurulun bu konuyla ilgili olarak alacağı kararda oyunu kullanamaz, ancak karşı görüşünü genel kurul tutanağına geçirir.

Genel kurulca çıkarılma kararının onaylı örneği, çıkarılan ortağa on gün içinde tebliğ edilmek üzere notere verilir. Bu ortak tebliğ tarihinden itibaren üç ay içinde itiraz davası açabilir.

Üç aylık süre içinde mahkemeye başvurarak itiraz edilmeyen çıkarılma kararları kesinleşir.

Haklarındaki çıkarma kararı kesinleşmeyen ortakların, ortaklık hak ve yükümlülükleri çıkarılma kararı kesinleşinceye kadar devam eder.

KOOPERATİFTEN ÇIKAN VEYA ÇIKARILAN ORTAKLARLA HESAPLAŞMA SÜRESİ VE YÜKÜMLÜLÜK:

Madde 23- Çıkan ve çıkarılan ortakların kendilerinin veya mirasçılarının kooperatifin yedek akçeleri, malları üzerinde hiç bir hakları yoktur. Mevcut olan haklar ise, ortağın ayrıldığı yılsonu bilançosuna göre hesaplanır. Ortağın ayrılmasıyla kooperatifin varlığını tehlikeye düşürecek bir durumun mevcut olması halinde kooperatifin tazminat isteme hakkı saklıdır.

Çıkan ve çıkarılan ortaklara yapılacak iade ve ödemeler kooperatifin varlığını tehlikeye düşürecek nitelik taşıyorsa, iade ve ödemeler süresi genel kurulca 3 yılı aşmamak üzere geciktirilebilir. Çıkan veya çıkarılan ortaklar ile mirasçıların alacak ve hakları: bunları isteyebilecekleri günden itibaren 5 yıllık süre sonunda zaman aşımına uğrar. Ancak, genel kurul yetkisine bağlı olarak alınan kredilerde, ortakların sorumluluğu geri ödeme süresince devam eder.

Kooperatiften çıkan, çıkarılan ve ölen ortakların, ortaklık zamanlarına ait zararlardan dolayı sorumlulukları ayrıldıkları yıla ait bilançonun genel kurulca kabulünden başlayarak iki bilanço yılı devam eder. Çıkan veya çıkarılan ortaklar tarafından o güne kadar gerek sermaye payı olarak ve gerekse mevduat olarak kooperatife yatırılmış bulunan paralar, tahakkuk eden zarar karşılığı düşüldükten sonra faizsiz olarak ilgililere geri verilir.

Madde 24- Çıkan ve çıkarılanlara yapılacak ödemeler toplamı, ödenmiş kooperatif sermayesinin tutarının 1/10'unun geçmez. Bu miktarı geçen ödemeler ertesi yıla aktarılır. Bu aktarmalar ortak alacağının 5 yıllık zamanaşımı süresine kadar bekletilemez. Çıkarılanlara yapılacak ödemenin sırası ölenlere ve ayrılanlara ait ödemelerden sonra başlar.

ORTAKLIĞA TEKRAR ALINMA ŞARTLARI

Madde 25- Kooperatiften çıkan veya çıkarılan ortakların ayrılma sebepleri ortadan kalkınca kooperatife tekrar alınmalarında 9. maddedeki kooperatife giriş işlemleri uygulanır.

Çıkarılan ortakların tekrar kooperatif ortaklığına kabul edilmeleri konusundaki yazılı istekleri ile toplanacak genel kurul onayına sunulur. Genel kurulca kabulünden sonra ortaklık işlemleri tamamlanarak ortaklığa kabul edilmiş olur. Çıkan ve çıkarılan ortak yeniden ortaklığa kabul edildiğinde evvelce kooperatife ödediği paraları geri almışsa bu parayı tekrar ödemek zorundadır.

ORTAKLIK SENEDİ

Madde 26- Her ortağın ortaklık haklarının ada yazılı ortaklık senedi ile temsil olunması şarttır. Bu senede kooperatifin unvanı, senet sahibinin adı ve soyadı, iş ve ev adresi, kooperatife giriş tarihi yazılır. Bu senet kooperatifi temsile yetkisi olan kimseler ve ortak tarafından imzalanır. Ortaklığın yatırdığı veya çektiği paralar tarih sırası ile kaydedilir. Bu kayıtlar kooperatifin ödediği paralara ait ise ortak imza eder. İmzalı ortak senedi makbuz hükmündedir. Ortaklık senetleri kıymetli evrak niteliğinde olmayıp sadece ortağa ait bir vesika hükmündedir.

ORTAKLIK PAYLARI, ŞAHSİ ALACAKLILAR:

Madde 27- Kooperatife giren her şahsın en az 1 ortaklık payı alması gereklidir. Bir ortak en çok 5000 payı geçmemek üzere istediği miktarda sermaye payına sahip olabilir. Bir ortaklık payının değeri 100 Türk Lirasıdır. Bir kaç pay bir ortaklık senedinde gösterilebilir. Önceden alınması taahhüt edilen pay miktarı tamamen ödenmedikçe pay artırılması yapılamaz.

Madde 28- Bir ortağın şahsi alacaklıları, ancak ortağa ait faiz ve gelir-gider farklarından hissesine düşen miktarı ve kooperatifin dağılmasında ona ödenecek payı haczettirebilir.

SERMAYE:

Madde 29- Kooperatifin sermayesi değişilebilir olup, ortakların taahhüt ettikleri ortaklık payları tutarından ibarettir. Kooperatif sermayesinin en az haddidir. Bunun 1/4'ü olan nın kuruluşta peşin ödenmesi gerekir.

PAYLARIN ÖDENME ŞEKLİ:

Madde 30- Ortaklar, yüklendikleri nakdi sermayenin 1/4'ünü ilk girişte peşin, geri kalanını da en geç 2 yılda ve eşit taksitlerle ödemek zorundadırlar.

Madde 31- Kooperatif, genel kurulca kabul edilecek ayn nevinden sermaye karşılığı ile de ortak kabul edebilir. Ayrıca kendisi mevcut bir işletmeyi veya aynları tüzel kişi adına devralabilir.

DEĞER BİÇME, BİLİRKİŞİ:

Madde 32- Aynların değerinin tespiti kurucular tarafından toplantıya çağırılacak ilk genel kurulda ortak adedinin 2/3'ünü temsil eden ortakların çoğunluğu ile seçilecek bilirkişi tarafından yapılır. Kurulştan sonra girecek ortakların ayn nevinden sermaye koymaları halinde değer tespiti için yapılacak genel kurulu, yönetim kurulu toplantıya çağırır. Ortakların 2/3'ünün toplanması mümkün olmayan hallerde bilirkişinin seçimi Sulh Hukuk Mahkemesinden istenir. Seçilen bilirkişi veya bilirkişiler tarafından verilen rapora ayn nevinden sermaye koyan kimseler tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde Mahalli Sulh Hukuk Mahkemesine itiraz edebilir. Mahkemenin vereceği karar kesindir.

KARAR NİSABI, RAPORLARIN KABULÜ:

Madde 33- 32'inci madde gereğince atanan bilirkişi, gereken raporları düzenleyip verdikten sonra yapılacak genel kurul toplantısında konu görüşülür. Çağrı ilanlarına bilirkişi raporunun bir örneği eklenir.

Ortak sayısının en az yarısının genel kurul toplantısında bulunması şartı ile bilirkişi raporları okunup, incelendikten ve gereğinde ayn nevinden sermaye koyan kimselerin ve devralınacak işletmenin veya aynların sahibinin açıklamaları dinlendikten sonra değerlerinin aynen kabul veya reddine yahut ilgililerin muvafakatı ile değerlendirilmesine çoğunlukla karar verilir.

HAK VE VECİBELERDE EŞİTLİK:

Madde 34- Ortaklar bu anasözleşmenin kabul ettiği esasları içinde hak ve vecibelerde eşittirler.

BİLGİ EDİNMEK HAKKI, BİLANÇO

Madde 35- Yönetim kurulunun gelir-gider farklarının dağıtım şekli hakkındaki tekliflerin ihtiva eden yıllık çalışma raporu ile bilanço ve denetçilerin 90'ncı madde hükümlerine uygun olarak düzenleyecekleri rapor genel kurulun yıllık toplantısından en az 15 gün öncesinden başlayarak bir yıl süre ile kooperatif merkezinde ortakların incelenmesine hazır tutulur. Talep eden ortaklara bilanço ve gelir-gider farkı hesaplarının bir suretinin verilmesi gerekir. Ortakların bilgi edinmek hakkı kooperatif organlarından birinin kararı ile yok edilemez veya sınırlandırılmaz.

TİCARİ DEFTERLER VE SIR SAKLAMA:

Madde 36- Kooperatifin ticari defter ve belgeleri ile ilgili konularının incelenmesi genel kurulun açık bir izni veya yönetim kurulunun kararı ile olur.

İncelenmesine izin verilen defter ve belgelerden öğrenilecek sırlar hariç olmak üzere hiç bir ortak kooperatif iş sırlarını öğrenmeye yetkili değildir. Her ortak ne şekilde olursa

olsun öğrenmiş olduğu kooperatife ait iş sırlarını sonradan ortaklık haklarını kaybetmiş olsa dahi daima gizli tutmak zorundadır.

GENEL KURUL TOPLANTILARINA KATILMA HAKKI:

Madde 37- Genel kurul toplantısına katılmak için;

Genel kurul toplantı tarihinden itibaren en az 3 ay önce kooperatife ortak olmak şarttır. Üç ayını doldurmayan ortaklar yönetim ve denetim kurullarına seçilemezler.

SÜRE VE ORTAKLIĞIN DÜŞMESİ:

Madde 38- Kooperatif, sermaye yükümlerinden borçlu veya sair ödemelerle yükümlü bulunan ortaklardan elden yazılı olarak veya taahhütlü mektupla, bu husus mümkün olmazsa ilanla ve münasip bir süre belirterek yükümlülüklerini yerine getirmelerini ister. İlk isteğe uymayan ve ikinci istemeden sonra da bir ay içinde yükümlerini yerine getirmeyenlerin ortaklığı genel kurul kararına gerek kalmadan kendiliğinden düşer. Düşme işleminin kesinleşmesi için Yönetim Kurulunun bu hususta alacağı kararın ilgililere tebliği şarttır. Ortaklığın düşmesi alâkalının, anasözleşme veya diğer suretlerle doğmuş borçların yok olmasını gerektirmez.

KOOPERATİFİN SORUMLULUĞU:

Madde 39- Kooperatif alacaklarına karşı mal varlığı ve ortaklarının sermaye yüklenmesinin 50 katı ve ek ödeme yükümleri ile sorumludur.

ORTAKLARIN SORUMLULUĞU:

Madde 40- Kooperatif ortaklarının sorumluluğu, yüklenmiş oldukları sermaye paylarının 100 katı ve ek ödeme yükümleri ile sınırlıdır.

EK ÖDEME:

Madde 41- Bilanço açıklarını kapatmada kullanılmak üzere ortaklardan ek ödemeler istenebilir. Ek ödemelerde her bir ortağın hissesine düşecek miktar genel kurul kararı ile sermayesi veya alış-veriş oranına göre hesaplanır. Ek ödemeler toplamı o yılın bilanço açığı miktarını geçemez.

İFLAS HALİNDE USUL:

Madde 42- Kooperatifin iflası halinde, iflas idaresi ortaklardan her birinin payına düşen borcun ödenmesini kendilerinden istedikleri zaman ortaklar bu borçlarını öderler.

Aktif bakiyesi, pay cetvellerinin kesin olarak tespiti üzerine geri verilir. Ortakların birbirlerine rücu hakları saklıdır. Ortakların geçici olarak tespit olunan borçları ile pay cetveli aleyhine İcra ve İflas Kanunu'nun hükümlerine göre itiraz hakları vardır.

KOOPERATİFE YENİ GİREN ORTAKLARIN SORUMLULUĞU:

Madde 43- Kooperatifin durumunu bilerek yeni giren ortak, girişinden önce doğmuş olan borçlardan diğer ortaklar gibi sorumlu olur. Buna aykırı anlaşma hükümleri ile ortaklar arasındaki anlaşmalar üçüncü şahıslar hakkında hüküm ifade etmez.

KOOPERATİFİN DAĞILMASINDAN SONRA SORUMLULUK:

Madde 44- Kooperatifin dağılması halinde, dağılmanın Ticaret Siciline tescilinden başlayarak bir yıl içinde kooperatifin iflasının açılmasına karar verildiği takdirde ortaklar ek ödemelerle birlikte sorumludurlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KOOPERATİFİN HESAPLARI

GELİR-GİDER FARKLARI VE BÖLÜNMESİ:

Madde 45- Kooperatif münhasıran ortakları ile işlem yapar. Ortaklarla işlem sonucu müspet veya menfi gelir-gider farkları meydana gelir.

Müspet gelir-gider farkı, gayri safi hasıladan her türlü masraflar, faiz ve amortisman karşılıkları çıktıktan sonra kalan kısımdır. Bu miktardan vergiler ve geçen yıllara ait zararlar düşüldükten sonra geri kalan kısım aşağıdaki oranlar üzerinden bölünür.

a) % 10 yedek akçeye;

b) % 5 Yatırım ve geliştirme fonuna,

c) % 8 Sosyal hizmetler fonuna,

d) % 7 Birlik ve merkez birliğine yardım fonuna (Birlik ve merkez birliğine ortak olunması halinde).

e) % 70 risturn (ortakların işlemleri oranında dağıtılmak üzere) ayrılır

Müspet gelir-gider farkından, yönetim kurulu başkanı ve üyelerine pay ayrılmayacağı gibi, ortaklara sermaye üzerinden kazanç da verilemez. Ayrılan yedek akçeler, kooperatifin çalışma anında veya dağılmasında ortaklara dağıtılmaz.

Bir yıllık çalışma sonucu gelir-gider farkı menfi olduğu takdirde, açık yedek akçelerden ve bunların yeterli olmaması halinde ek ödemelerle veya ortak sermaye payları ile karşılanır. Menfi sonuçlar ortadan kaldırılmadıkça, gelir-gider farkı dağıtımı yapılamaz.

KOOPERATİFİN FONLARI:

Madde 46- Yatırım ve geliştirme fonu, üretimi ve satışları artırıcı yönde yapılacak yatırımlarda kullanılır.

Kooperatifin girdiği birlik, kooperatif menfaati ile ilgili üretim ve satışları artırıcı yönde yatırımlar yapıyorsa, kooperatif genel kurul kararı ile birliğin konu ile ilgili yatırımlarında kullanılmak üzere bu fonun kısmen veya tamamen bu işte kullanılmasını karar altına alabilir.

Kooperatifler birliği ve merkez birliğine ayrılan fonun % 5'i birlik hissesi olarak ödenir. % 2'si merkez birliğine gönderilir.

Kooperatif bölgesinde birlik yoksa veya birliğe girmemişse yukarıdaki, % 7 miktar kooperatifin yatırım ve geliştirme fonuna eklenir.

Kooperatif birliğe ortak olup da, birlik merkez birliğine ortak değilse % 2 merkez birliği hissesi kooperatifin yatırım ve geliştirme fonuna eklenir.

Madde 47- Sosyal hizmetler fonu, 45. maddede belirtilen oranda müspet gelir-gider farkından ayrılacak orandan meydana gelir.

Madde 48- Sosyal hizmetler fonu, ortakların sosyal ve kültürel ihtiyaçları ile kooperatif memur ve işçileri için ölüm, sigorta veya yardımlaşma maksadıyla kullanılır.

Madde 49- Gerçek ve tüzel kişilerce yatırım ve geliştirme amacı ile yapılacak her türlü yardımlar ve ortakların yatırım için yaptıkları bağışlar, yatırım ve geliştirme fonuna eklenir.

YEDEK AKÇELERİN KULLANILMASI:

Madde 50- Kanuni yedek akçe ortaklara dağıtılmayıp bilanço sonucunda ortaya çıkacak menfi fiyat farkının kapatılmasında kullanılır. Toplanacak yedek akçe miktarı kooperatif sermayesinin %20'sini geçemez. %20'nin üzerinde olan yedek akçe miktarı yatırım ve geliştirme fonuna eklenir.

YEDEK AKÇELERİN DAĞITILMA DURUMU:

Madde 51- Kooperatifin dağıtılmasına karar verildiği zaman yedek akçelerin kooperatifin zararlarının karşılanmasında kullanılan miktardan artan kısmı kooperatifin bağlı olduğu birliğe devredilir. Yahut köyde kurulacak kooperatiflere devredilmek üzere köy sandığına yatırılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM
KOOPERATİFİN ORGANLARI
GENEL KURUL, YÖNETİM KURULU VE DENETÇİLER

GENEL KURUL:

YETKİ:

Madde 52- Genel kurul bütün ortakları temsil eden en yetkili organdır. Genel kurul yetkilerinden aşağıda gösterilenleri devir ve terk edemez.

- a)** Anasözleşmeyi değiştirmek,
- b)** Yönetim kurulu üyeleri, denetçiler ve gerektiğinde tasfiye kurulunu seçmek,
- c)** İşletme hesabıyla bilanço ve gerektiğinde gelir-gider farkının bölüşülmesi hakkında karar almak,
- d)** Yönetim kurulu ve denetçileri ibra etmek,
- e)** Kanun veya anasözleşme ile genel kurula tanınmış olan konular hakkında karar vermek,
- f)** Gayrimenkul alımında ve satımında takip edilecek usul ile alınacak gayrimenkulün niteliğini, yerine ve azami fiyatını, satılacak gayrimenkulün asgari fiyatını belirlemek,
- g)** İmalat ve inşaat işlerinin yaptırılma usulünü belirlemek.
- h)** Yönetim kurulu üyelerine ve denetçilere verilecek ücret, huzur hakkı ve yollukları belirlemek, yönetim kurulunca teklif edilen kooperatif personel kadrolarını, ücretlerini ve yolluklarını tespit etmek.
- ı)** Yeniden değerlendirme yapılıp yapılmayacağına karar vermek.
- j)** Kiralama işlerinde takip edilecek usul ve esasları belirlemek.

GÖREV:

Madde 53- Genel kurulun görevleri şunlardır:

- a)** Ortaklar veya bağlı olduğu üst birlik temsilcileri arasında genel kurul başkanlık divanını seçmek,
- b)** Bilanço, gelir-gider farkı hesapları ve yıllık çalışma raporlarını incelemek ve onaylamak,
- c)** Yönetim kurulu ve denetçiler, gerektiğinde tasfiye kurulu ve ortakları tarafından yapılan teklifleri incelemek ve yerine getirilmesi uygun görülenlerin iş programına alınmasına ve uygulanmasına karar vermek,
- d)** Yönetim kurulu ve denetçileri seçmek, hizmetini tamamlayan kuralları ibra etmek veya etmemek,
- e)** Kooperatif anasözleşmesinde yapılan değişiklikleri kararlaştırmak,
- f)** Gerektiği takdirde yönetim kurulu ve denetçiler ile tasfiye kurulu üyelerinin işlerine son vermek,
- g)** Kooperatifin başka bir kooperatifle birleşmesi, ayrılması kooperatifin dağılması, sürenin uzatılması hakkında karar vermek,
- h)** Kooperatifin, amacına uygun teşekküllerin kuruluşlarına katılmasına karar vermek ve bunların yatırımlarına katılma payını belli etmek,

i) Taşınmaz ve taşınır mallar, aynalar edinmek, yaptırmak veya gerektiğinde satmak, işletmeleri devralmak, kooperatifin yatırımları için gerekli tesislerin yapılmasına yetki vermek,

ii) Ortakların her türlü ihtiyaçları ile ilgili araç, gereç canlı cansız demirbaşlar ile üretim ihtiyaçlarına cevap verecek maddelerin sağlanması için karar almak, kooperatifçe ortaklara verilecek aynî ve nakdi kredi ve avansın ödeme şekli ve miktarını belirlemek,

j) Gerektiğinde yönetim kuruluna anasözleşme hükümleri içerisinde yetkiler tanımak,

k) Yönetim kurulunun hazırlanmış olduğu iş programı ve bütçe teklifini onaylamak,

l) Şubeler, alım ve satım merkezleri açmak için yönetim kuruluna yetki vermek,

m) Kooperatifin birliğe katılması hakkında karar vermek ve katılma payının kaynağı ile ödeme şeklini belirlemek, birlik temsilcilerini seçmek,

n) Ortak alınacak yerleşim merkezlerini belirlemek,

o) Gerektiğinde kayıtların incelenmesi için hesap tetkik komisyonu seçmek,

ö) Yönetim kurulu tarafından verilen ortaklıktan çıkarılma kararlarını inceleyip onaylamak veya onaylamamak,

p) Proje konusu ve keşif bedeli de göz önünde tutulmak suretiyle yönetim kuruluna borçlanma yetkisi vermek, yatırım yapılması ve ortaklara birlikte müteselsilen borçlanmaya karar almak,

GENEL KURUL TOPLANTILARI:

Madde 54- Genel Kurul;

1- Kuruluş,

2- Olağan,

3- Olağanüstü olmak üzere 3 şekilde toplanır.

KURULUŞ GENEL KURUL TOPLANTISI:

Madde 55- Kuruluş genel kurulu, anasözleşmenin ilanından sonra en geç bir ay içerisinde kurucu ortaklardan birinin daveti üzerine toplanır.

Toplantı tarihine kadar kaydedilmiş bütün ortaklar toplantıya katılma hakkına sahiptir.

OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI:

Madde 56- Olağan genel kurul toplantısı, yönetim kurulunun daveti ile her yıl, hesap devresinin sona erdiği günü takip eden günden itibaren en geç 6 ay içinde yapılır.

OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL TOPLANTISI VE ÇAĞRI:

Madde 57- Olağanüstü genel kurul toplantısı, yönetim kurulu, denetçiler, ortağı olduğu üst birlik ve tasfiye memurları tarafından toplantıya çağrılır.

Ancak genel kurul yukarıda belirtildiği şekilde toplanamadığı takdirde Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahiptir.

Madde 58- Dört ortaktan az olmamak kaydıyla ortak sayısının en az onda birinin isteği üzerine genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılır. Toplantı talebinin haklı bir gerekçeye dayanması gerekir.

Yönetim kurulu, denetçiler, ortağı olduğu üst birlik bu isteği sırasıyla onar gün içinde yerine getirmediği takdirde toplantı talebinin haklı bir gerekçeye dayandığının bakanlıkça tespiti halinde istek sahiplerinin müracaatı üzerine veya doğrudan doğruya Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından genel kurul toplantıya çağırılabilir.

Çağrılmadığı takdirde istek sahipleri mahalli mahkemeye başvurarak genel kurulu bizzat toplantıya çağırma izni alabilirler.

ŞEKİL VE GÜNDEM:

Madde 59- Yönetim kurulu o yıla ait ilk genel kurul toplantısının yapılacağı tarihten 15 gün önce ortakların en kolay ve en emin şekilde haber almalarını sağlamak üzere mahalli örf ve adetlerin gerektirdiği duyurma usullerine göre toplantı çağırısı ve ilanını yapar. İlanda, çoğunluğun sağlanamaması halinde ikinci toplantının tarihi de belirlenir. Bu süre 15 günden az 30 günden fazla olamaz. Bu çağrı yazılı olarak imza karşılığında olabilir. Toplantı ilanını ihtiva eden yazıya gündemi de ekleyerek ilan ve toplantının başlama günü hariç 15 gün önceden kooperatifin kapısına; ortakların bulunduğu yerleşim merkezinin muhtarlık ilan yerine asılır. İlanın yapıldığına dair düzenlenen tutanak mahalli muhtarlıkça onaylanır. Anasözleşmenin değiştirilmesi söz konusu ise yapılacak ilanda değiştirilecek madde numaralarının yazılması ile yetinilir. İlanların bir örneği toplantıdan en az 15 gün evvel Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Mahalli Teşkilatına ve Mülki İdare Amirliğine gönderilir.

Ayrıca, bakanlık temsilcisine ödenmek üzere bakanlıkça tespit edilecek ücret maliye veznesine yatırılır.

Dörtten az olmamak üzere, ortakların en az 1/10'u tarafından genel kurul toplantısından en az yirmi gün önce yazılı olarak bildirilecek hususların gündeme konulması zorunludur.

Toplantı için bakanlık temsilcilerinin atanması Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'ndan yazılı olarak istenir. Bakanlık temsilcisi toplantıya gelmez ise mahalli idare amirine durum bildirilir. Temsilci yine gelmez ise bir saat sonunda toplantıya başlanır ve bu durum bir tutanakla belirlenir.

Gündemde olmayan hususlar görüşülemez. Ancak, kooperatife kayıtlı ortakların en az 1/10'unun başkanlık divanı oluşumundan sonra gündem maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce yazılı teklifte bulunmaları halinde hesap tetkik komisyonunun seçilmesi, bilanço incelenmesinin ve ibranın geriye bırakılması, çıkan veya çıkarılan ortaklar hakkında karar alınması, genel kurulun yeni bir toplantıya çağırılması ve kanun, anasözleşme ve iyi niyet esasları ile genel kurul kararlarına aykırı olduğu ileri sürülen yönetim kurulu kararlarının iptali, yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin azli ve yerlerine yenilerinin seçilmesi ile ilgili hususlar, genel kurula katılanların yarıdan bir fazlasının kabulü ile gündeme alınır.

TOPLANTIYA BAŞLAMA:

Madde 60- Toplantı, yönetim kurulu başkanı veya üyeleri, bulunmadıkları zaman denetçilerden biri veya olmadıkları zaman genel kurulca gösterilecek bir ortak tarafından yoklamayı müteakip açılır. Toplantının gerçekleştirildiği tarihten 3 ay evvel kooperatife kaydolmuş olan ortakların 1/4' ü, ortak sayısı 5.000'in üzerinde olan kooperatiflerde ortakların 1/50'sinin bulunduğu anlaşılınca başkanlık divanı seçimine geçilir. Toplantıya katılan ortakların çoğunluğu ile toplantıyı idare edecek bir başkan, bir başkan vekili, en az birer kâtip ve oy ayırıcısı seçilerek başkanlık divanı oluşturulur ve gündemin diğer maddelerine geçilir. Başkanlık divanı kooperatif başkanı, yönetim kurulu üyeleri ve

denetçilerden herhangi biri ile kooperatif ortağı memurlar seçilemez. Başkanlık divanı ortaklar veya üst kuruluş temsilcileri arasından seçilir.

Toplantının açılıp gündem maddelerinin görüşmelerine başladıktan sonra herhangi bir sebeple toplantının devamına imkân görülmemesi veya divanın çekilmesi halinde, müteakip gündem maddelerini görüşmek üzere, ibraya ait madde görüşülmemişse yönetim kurulu, görüşülmüşse Bakanlık veya yetkili mahkemece atanacak yönetici kurul (Kayyum) tarafından yapılacak çağrı üzerine genel kurul yeniden toplanır. Çağrıya ilgili olarak 59. madde uygulanır.

Birinci toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde, ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak ikinci toplantının yapılabilmesi için asgari ilgili Kanunda belirtilen kurucu ortak sayısı kadar ortağın katılımı şarttır,

Şayet toplantıda kooperatifin dağılmasına veya diğer bir kooperatifle birleşmesine dair gündem maddelerinin görüşülmesi söz konusu ise bu takdirde toplantıda tüm ortakların asgari 1/4 katılımı zorunludur.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı temsilcisi, toplantının kanun, anasözleşme ve gündemde belirtildiği şekilde yürütülmesini denetleme ve temin ile görevlidir. Bakanlık temsilcisi bütün genel kurul belgelerini imzalamakla yükümlüdür.

HAZIR BULUNANLAR LİSTESİ:

Madde 61- Genel kurul toplantısına katılan ortaklar için önceden "hazır bulunanlar listesi" ismi altında 4 adet olmak üzere bütün ortakların ortak numarası ortaklığa kabul tarihi, adı ve soyadı, taahhüt ve ödenmiş sermayesi, ikamet adresi ile imza hanelerini ihtiva eden liste hazırlanır. Bu liste toplantıya katılan ortaklara toplantı başlamadan evvel imzalatılır.

KARAR NİSABI:

Madde 62- Kararlar hazır bulunan ortakların çoğunluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde tekrar oylama yapılır. Vekâleten oy kullanılmaz. Ancak birliklere girme veya birlikten ayrılma, anasözleşme değişikliği, dağılma, birleşme ve ayrılma hakkındaki kararlarda hazır bulunan listesini imzalayan ortakları 2/3 nisabı aranır.

Ortakların şahsi sorumluluklarının ağırlaştırılması veya ek ödeme yükümlükleri hakkında alınacak kararlar için bütün ortakların 3/4'ünün rızası gereklidir. Anasözleşmenin 27. ve 41. maddelerindeki şahsi sorumlulukların ağırlaştırılmasıyla ilgili değişiklikler için de aynı oran aranır. Genel kurulda verilen kararlar hazır bulunmayan veya olumlu oy kullanmayan bütün ortaklar için de geçerlidir.

Ancak, kamu kuruluşlarından kredi alındığı takdirde kredi miktarının artırılmasından yararlanmak üzere alınacak kararlar çoğunlukla verilir.

BÜTÜN ORTAKLARIN HAZIR BULUNMASI HALİ:

Madde 63- Kooperatifin bütün ortakları toplantıda hazır bulunduğu sürece ve bir itiraz olmadığı takdirde genel kurul toplantılarına ait olan diğer hükümler saklı kalmak şartı ile toplantıya çağrı hakkındaki hükümlere uyulmamış olsa dahi kararlar alınabilir. Bu gibi kararların, ortaklar veya ortakların toplantıda oy birliği ile seçecekleri temsilciler tarafından imzalanması gereklidir.

OY HAKKI:

Madde 64- Genel kurul toplantı tarihinden üç ay evvel ortak olmayanlar hariç her ortak genel kurula katılma hakkına haizdir. Miras veya devir yoluyla ortak olanlar eski

ortağın hak ve yükümlölüklerini aynen taşır. Genel kurulda her ortak, payı ne olursa olsun yalnız bir oya sahiptir.

OYA KATILAMAYACAKLAR:

Madde 65- Kooperatif işlerinin yürütölmesinde yönetim kurulunca görevlendirilenler yönetim kurulunun ibrasına ait kararlarda oylamaya katılamazlar. Bu hükümler denetçiler hakkında uygulanmaz.

Ortaklardan hiç birisi kendisi veya karı ve kocası yahut usul ve fúruu ile kooperatif arasında şahsi bir işe veya davaya dair olan görüşmelerde oy hakkını kullanamazlar.

YÖNETİM KURULU VE DENETÇİLERİN SEÇİMİ:

Madde 66- Genel kurulca verilecek karara göre secimler açık veya gizli oyla yapılır. Gizli oy, açık tasnifle yapılan yönetim kurulu ve denetçiler seçimlerinde kooperatifin mühürlü seçim kâğıtları kullanılır. Bunlar "hazır bulunanlar listesi" ni imza eden ortaklara verilir. Gizli oylamada, kooperatif mührü ile mühürlenmiş boş oy pusulalarının kullanılması esastır. Ancak, genel kurulca karar alınmak kaydıyla ayrıca basılı oy pusulası da kullanılabilir. Genel kurulun yalnızca basılı oy pusulası kullanılması yolunda alacağı karar geçersizdir. Genel kurulda kooperatif mührü ile mühürlenmiş boş oy pusulaları ve basılı oy pusulalarından başkaca bir pusula seçim için kullanılmaz. Matbaada basılmış veya yazı makinesi ile yazılmış ya da çoğaltılmış oy pusulaları basılı oy pusulası sayılır.

Seçimlerde oy pusulalarına yönetim kurulu, denetim kurulu ve birlik temsilcisi kadar asil ve aynı sayıda yedek üye adayı ortak numaraları ile birlikte ayrı ayrı bölümler halinde yazılır. Oy pusulalarına organlar ve birlik temsilcileri için seçilecek üye sayısından fazla isim yazılır ise fazla isim yazılı bölüm iptal olunur. Oy pusulalarındaki isimlerin üzeri çizilerek yerlerine yenilerinin yazılması mümkündür.

Seçimlerde en çok oy alanlar seçilmiş sayılır. Oyların eşitliği halinde Divan Başkanının uygun göreceği şekilde kura çekimi yapılır. Seçilmiş olan yedeklerin sıralaması oy sayısına göre yapılır. Oylarda eşitlik halinde listedeki sıralama esas alınır.

Basılı oy pusulaları için de aynı şartlara uyulur. Ortaklar oylarını tasnif heyetinin önünde seçim sandığına atarlar. Tasnife başlanıldığında oy sayıları ortak sayısı ile kontrol edilir. Fazla çıktığı zaman oy pusulaları açılmadan fazlalıklar iptal edilir.

Yönetim kurulu üyeleri, denetçiler ve birlik temsilcisi seçiminde bir tek oy sandığı kullanılır. Sandık açılıp oy ayırımı bittikten sonra sonuçlar tutanağa yazılır.

GENEL KURUL TOPLANTISINA AİT BELGELERİN

RESMİ MAKAMLARA GÖNDERİLMESİ:

Madde 67- Genel kurul görüşmeleri tutanağa bağlanır. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı temsilcisi ile başkan ve kâtipler tarafından imzalanan bu tutanaktan, toplantıya katılan ortak sayıları gösterilir. Yeni seçilip göreve başlayan yönetim kurulu tarafından en geç toplantı gününden itibaren 15 gün içinde gündem, toplantı çağrısı ve ilanı, tutanağı, yönetim kurulu ve denetçiler raporu, bilanço, kâr, zarar cetveli, genel kurul toplantısında hazır bulunan ortaklar listesi ile genel kurul toplantı tutanağı ve üst kuruluş paylarının ödeme makbuzlarının her birisinden birer adet olmak üzere hazırlanan evraklar Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

mahalli teşkilatına verilir. Bu evrakların birer adedi aynı zamanda kooperatifin bağlı bulunduğu birliğe de gönderilir.

Ayrıca, alınan genel kurul kararlarından tescil ve ilanı gerektirenler kanuni süresi içinde tescil ve ilan edilir.

KARARLARIN BOZULMASI VE ŞARTLARI:

Madde 68- Aşağıda belirtilen kimseler; kanuna, anasözleşme hükümlerine ve iyi niyet esaslarına aykırı olduğu iddiası ile genel kurul kararları aleyhine, toplantıyı takip eden günden başlamak üzere bir ay içinde, kooperatif merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemeye başvurabilirler.

1- Toplantıda hazır bulunup ta kararlara katılmayarak karşı görüşlerini tutanağa geçiren, oyunu kullanmasına haksız olarak izin verilmeyen, toplantı çağrısının usulüne uygun yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan veya tebliğ edilmediğini, genel kurul toplantısına katılmaya yetkili olmayan kimselerin karara katılmış bulunduklarını iddia eden ortaklar,

2- Yönetim kurulu,

3- Kararların yerine getirilmesi yönetim kurulu üyeleri ile denetçilerin şahsi sorumluluklarını gerektirdiğinde bunların her biri,

Ayrıca, bozma davasının açıldığı ve duruşmanın yapılacağı gün, yönetim kurulu tarafından usulen ilan olunur.

Genel kurulda alınan bir kararın mahkeme tarafından bozulması bütün ortaklar için hüküm ifade eder.

YÖNETİM KURULU:

Ödevi ve Üye Sayısı:

Madde 69- Yönetim kurulu, kanun ve anasözleşme hükümleri içinde kooperatifin çalışmasını yöneten ve onu temsil eden yürütme organıdır. Yönetim kurulu kooperatif hükmü şahsiyetinin kanuni temsilcisi olup, kooperatif idaresinde işletme sahibi gibi bir yer tutar.

Yönetim kurulu üyeleri ve yedekleri genel kurul toplantısında ortaklar arasından 3 asıl 3 yedek olmak üzere en az bir, en fazla dört yıl için seçilirler. Genel kurulca böyle bir süre tespiti yapılmaması halinde bir yıl seçilmiş sayılır. Görev süresi sona eren üyelerin seçilme hakkı vardır. Tüzel kişiler de yönetim kurulu üyeliğine seçilebilirler. Yönetim kurulu üyeliğine seçilen tüzel kişiler, temsilcilerinin isimlerini kooperatife bildirir.

Bu genel kurulda ibra edilmeyen yönetim kurulu üyeleri gündemde seçim maddesi var ise tekrar yönetim ve denetim kurulu üyeliklerine seçilemezler. Şayet gündemde seçim maddesi yok ise yapılacak ilk genel kurul toplantısı gündemine seçim maddesi konması zorunludur.

TEMSİL:

Madde 70- Yönetim kurulu üyeleri, seçilmelerini müteakip yapacakları ilk toplantıda gizli oyla görev bölümü yaparak başkan, başkan yardımcısı ve muhasip üyeyi tespit eder. Aynı toplantıda, yönetim kurulunun yapacağı mutata toplantı tarihlerini ve yerini belirler. Bu toplantıda ayrıca, lüzumu halinde yapılması zorunlu olan mutata dışı toplantılara çağrının nasıl ve kimler tarafından yapılacağına dair karar alınır. Yönetim kurulu başkanı, olmadığı zaman yardımcısı kooperatifi temsilen birinci derecede imzaya yetkilidir. İkinci imza yetkisi yönetim kurulunca muhasip üyeye verilir. Kooperatifin hukuken

bağlanabilmesi için kooperatif unvanının yazılıp altının imzaya yetkili olan iki kimse tarafından imzalanması gerekir.

Kooperatifi temsile yetkili olanlar kooperatifin konularının sınırları içerisinde çeşitli işleri hukuki işlemleri, kooperatif adına yapmak ve kooperatifin unvanını kullanmak hakkına sahiptirler.

Yönetim kurulu üyeleriyle kooperatifi temsile yetkili kimselerin ad ve soyadları tescil ve ilana tabidir.

YÖNETİM KURULUNUN ÜYELİK ŞARTLARI:

Madde 71- Yönetim kurulu üyeliğine seçilebilmek için;

- a)** Türk vatandaşı olmak,
- b)** Aynı türde başka bir kooperatifin yönetim kurulu üyesi olmamak,
- c)** Türk Ceza Kanunundaki zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, görevi suistimal, sahtekarlık, hırsızlık, dolandırıcılık, hileli iflas, emniyeti suistimal ve Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlardan veya 1163 sayılı Kanuna göre mahkum olmamak,
- d)** Orman Kanununa muhalefet suçundan hapis cezasıyla mahkûm olmamak,
- e)** Birbirleriyle ve denetleme kurulu üyeleriyle üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) akraba olmamak,
- f)** Aralarında herhangi bir iş ortaklığı bulunmamak,
- g)** Hacir altında bulunmamak,
- h)** 18 yaşından küçük olmamak,
- ı)** En az ilkokul mezunu olmak,
- j)** Kooperatifin çalışma konuları ile ilgili işlerin ticaret ve komisyonculuğunu yapmamak, gerekmektedir.

Üyelik şartları denetçiler tarafından araştırılır. Bu şartları taşımadıkları halde seçilenler ile sonradan kaybedenlerin görevlerine yönetim kurulunca son verilir.

Haklarında yukarıdaki suçlarla ilgili olarak kamu davası açılmış olanların görevleri ilk genel kurul toplantısına kadar devam etmekle beraber, yönetim kurulunca bu durumdaki üyelerin genel kurulca azli veya göreve devamı hakkında karar alınmak üzere yapılacak ilk genel kurul gündemine madde konulur.

Genel kurulda en çok oy alan ortaklar aldıkları oy sayısına göre yönetim kurulu asıl ve yedek üyeliğine seçilmiş olurlar. Oylar eşit gelirse kuraya başvurulur. Yönetim kurulundan ayrılan bir üyenin yerine yedek üyelerden, alınan oy sırasına göre biri geçer.

Herhangi bir sebeple, yönetim kurulu toplantı nisabını kaybederse boşalan yönetim kurulu üyeliklerine denetim kurulu üyeleri tarafından gecikilmeksizin yeteri kadar yedek üye çağrılır.

Yönetim kurulu üyelerinden biri veya bir kaç kooperatifi temsil yetkisine sahip murahhas üye seçilebilir. Murahhas üyelerin seçilmesi, değiştirilmesi Ticaret Siciline tescil ettirilir.

Yönetim kurulu en az iki üyenin katılımı ile toplanır ve kararları çoğunlukla alır.

Yönetim kurulu üyeliğine seçilenler, denetçiliğe, hakem kurallarına hesap tetkik komisyonuna seçilemezler. Yönetim kuruluna seçilenler ortaklık işlemleri dışında kendisi veya başkası namına, bizzat veya dolaylı olarak kooperatifle kooperatif konusuna giren bir ticari muamele yapamaz.

ÇALIŞMA ŞEKLİ:

Madde 72- Yönetim kurulu toplantılarında üyeler, vekalet veya temsil yoluyla oy veremezler. Yönetim kurulu ayda en az bir defa toplanır. Birbiri ardına üç defa mazeretsiz olarak mutat toplantıya gelmeyen üye istifa etmiş sayılır

Madde 73- Yönetim kurulu üyeleri her zaman görevinden ayrılabilir. Ancak ayrılan üyenin görevli olduğu zamana ait sorumluluğu zararın ve bunun sorumluluklarının öğrenildiği tarihten itibaren iki yıl, her halükarda zararı doğuran fiilin oluş tarihinden itibaren tazminat davası açma hakkı beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrar.

Madde 74- Yönetim kurulu üyeleri topluca istifa ettikleri ve yedekler istifa eden üyelerin yerini dolduramadığı takdirde, kooperatif denetçilerce, olmadığı takdirde Bakanlıkça olağanüstü genel kurul toplantısına çağrılarak, yeniden yönetim kurulu üyelerini seçer. Yönetim kurulundan bir üye istifa edipte, yerine geçecek yedek üye yoksa yönetim kurulu, ortaklar arasından birisini yönetim kurulu üyeliğine seçerek yeni üyeyi toplanacak ilk genel kurulun onayına sunar.

Yeni üyeler seçilip göreve başlayıncaya kadar eskileri göreve devam eder. Eski yönetim kurulu görevi devretmemiş ise devredene kadar, genel kurulca karara bağlanmış ödemeler ile önceden ödeme planına bağlanmış ödemeler, vergi, resim ve harç ödemesiyle görevleri sınırlıdır.

ÜCRET:

Madde 75- Yönetim kurulu üyelerine genel kurulca belirlenen aylık ücret, huzur hakkı, risturn ve yolluk dışında hiçbir ad altında başkaca ödeme yapılamaz.

Madde 76- Yönetim kurulu üyeleri ve temsile yetkili şahıslar genel kurulun devredemeyeceği yetkilerini kullanamaz.

YÖNETİM KURULUNUN GÖREVLERİ:

Madde 77- Yönetim kurulunun görevleri şunlardır.

a) Genel kurul tarafından verilen kararları yerine getirmek ve kooperatif işlerini ortakların yararına uygun şekilde yürütmek,

b) Defter, hesap ve kayıtları kanun ve anasözleşmeye uygun olarak tutmak.

c) Kooperatifin nakit varlığı ile menkul ve gayri menkullerini gereği gibi kullanmak, işletmek ve korumak.

d) İmkânlarla orantılı olarak şubeler, alım ve satım merkezleri açılmasını genel kurula teklif etmek,

e) Kooperatifin varlığından, ortakların üretim kapasitelerini arttırmak için durumlarına göre bilanço yılı içinde tahsil edilmek üzere avans vermek,

f) Genel kurulun olağan ve olağanüstü toplantıya çağırarak,

g) Genel kuruldan alınan yetki ile işlerin görülmesi için gerektiğinde ortakları görevlendirmek, müdür, memur müstahdem ve işçi çalıştırmak,

h) Kanunlara aykırı olarak alınan genel kurul kararları aleyhine iptal davası açmak,

ı) Genel kurul toplantısından otuz beş gün önce çalışma raporu, bilanço, gelir-gider cetvelini ve bütçe teklifini hazırlayıp denetçilere vermek ve genel kurul toplantısından on beş gün önce ortakların incelenmesine sunmak,

k) Kooperatifin aczi veya mali durumunun bozulması halinde genel kurulun toplantıya davet etmek,

l) Kanun ve anasözleşmedeki ortaklık hak ve ödevlerinin yerine getirmeyen ortaklar hakkında karar alarak durumu genel kurulun onayına sunmak,

m) Denetçilerin seçim ve görevden alınmalarını Ticaret Siciline tescil ve ilan ettirmek,

n) Gerektiğinde tasfiye işlerini yürütmek,

o) Kooperatifi temsile yetkili şahısları tescil ve ilan ettirmek,

p) Eski yönetim kurulu üyeleri ile kooperatif memurlarının sonradan tespit edilen yolsuzluklarını ilgili mercilere bildirmek,

r) Kooperatifin amacına uygun gayrimenkul alımlarında, tapu devri veya tapuya şerh verdirilerek bir satış vaadi sözleşmesi yapmak,

s) Tanıtma ve ortak kaydetmek amacıyla yapılacak ilan, reklam ve açıklamaları eksik ve gerçeğe aykırı olmayacak şekilde yapmak, bunların yanıltıcı bilgi ve unsurlar taşımamasını sağlamak,

t) Kooperatife ait mal, para ve para hükmündeki kağıtları ve gizlide olsa bunlarla ilgili defter ve belgeleri istenildiğinde müfettişlere, kooperatif kontrolörlerine ve kredi kuruluşlarının denetim görevlilerine göstermek, saymasına ve incelenmesine yardımda bulunmak, istenilen bilgileri gerçeğe uygun ve eksiksiz olarak vermek ve doğru beyanda bulunmak,

u) Ortaklar ile ortak olmak için müracaat edenlerin anasözleşmede gösterilen ortaklık şartlarını taşıyıp taşımadıklarını araştırmak, uygun olanları ortak olarak kaydetmek.

v) Mal beyanında bulunmak.

y) Denetim amacıyla denetçilerin 92. madde doğrultusunda talebi halinde kooperatife ait her türlü defter ve belgeleri vermek,

z) Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca yaptırılacak denetim neticesi verilecek talimatlara uymaktır.

Madde 78- Görevi son bulan yönetim kurulu, yeni yönetim kuruluna seçim gününden başlayarak bir hafta içinde bütün hesapları bilgi ve belgeleri devretmek zorundadır.

Madde 79- Yönetim kurulunun kararları, sayfeleri noterce tasdik edilmiş, "karar defteri"ne sıra numarası ve tarihiyle yazılır ve toplantıda hazır bulunan üyeler tarafından toplantıda alınan kararlar imzalanır. Verilen karara karşı görüşlü veya çekimser kalanlar, muhalefet veya çekinme sebeplerini kararın altına yazarak imzalamak zorundadırlar.

Bunu yapanlar kararın uygulanması sırasında doğacak zararlardan dolayı diğer üyelerle birlikte sorumlu olmazlar. Böyle hareket etmeyenler sorumluluğa katılırlar.

Kararların geçerliliği yazılıp imza edilmiş olmasına bağlıdır.

YÖNETİM KURULUNUN SORUMLULUKLARI:

Madde 80- Yönetim kurulu; genel kurul tutanaklarının gerekli defterlerin ve ortak listelerinin düzenli tutulup saklanmasından ve işletme hesabıyla yıllık bilançonun kanuni hükümlere uygun olarak hazırlanmasından, incelenmek üzere denetleme kuruluna verilmesinden, kooperatife, ortaklara ve kooperatif alacaklılarına karşı ortaklaşa sorumludurlar. Ortaklaşa sorumluluğu gerektiren işlerden bir eksikliği olmadığını ispat eden, özellikle bu işlere karşı oy vermiş olup durumu görüşme tutanağına yazdırmakla beraber denetleme kuruluna hemen yazılı olarak bildiren özrüne dayanarak o işlemlerin görüşmelerinde hazır bulunmayan üye, sorumluluktan kurtulur.

Görevleri gereği gibi yapmadığı anlaşılan yönetim kurulu üyelerinin genel kurul her zaman işine son ve haklarında soruşturma kararı verebilir. Her ortağın veya işten el çektirilenlerin dava açma hakkı saklıdır.

Bu kararın gereğini denetleme kurulu yargı organları vasıtasıyla uygular.

Madde 81- Yönetim kurulu üyeleri ortaklık işlemleri dışında kooperatif ile ticari işlemlerde bulunamazlar. Yönetim kurulu üyelerinden her biri, genel kurulun kararı kişisel sorumluluklarını gerektirdiği durumlarda karar aleyhine iptal davası açabilir. Yönetim kurulu üyeleri ve kooperatif memurları kasıtları bulunsun veya bulunmasın kendi kusurlarından doğan zararlardan sorumludurlar. Bunların suç sayılan fiil ve hareketlerinden ve özellikle kooperatifin para ve malları bilanço, tutanak, rapor ve başka evrak, defter ve belgeler üzerinde işledikleri suçlarından dolayı devlet memurları gibi ceza görürler. Yönetim kurulu, tescile bağlı konuları sicil memurlarının isteği üzerine yerine getirmemesi, tescil ve kayıta kötü niyetle gerçeğe ters beyanda bulunulması, hallerinde cezai sorumluluk taşır.

Kuruluş sırasında kurucu ortaklar tarafından resmi makamlara verilen kooperatif anasözleşmesi, nakdi sermayenin tescil ve ilandan sonra kooperatif hesaplarına aktarılacak üzere kurucu ortaklarca geçici yönetim kurulu üyelerinden birisine ödendiğine dair dilekçe; ayn nevinden sermaye ve kooperatifçe devralınan işletmeye ait değer biçme raporu gibi vesikaların gerçeğe uygun olmayan şekilde düzenlenmesinden kooperatifin kurucu ortakları sorumludurlar.

Madde 82- Yönetim kurulu veya temsile yetkili şahısların kooperatife ait görevlerini yürütmeleri anında şahsı kusurları olmaksızın meydana getirdikleri haksız fiillerden doğan zararlardan kooperatif sorumludur.

TESCİL:

Madde 83- Kooperatifi temsile yetkili kılınacak kimseleri yönetim kurulu tayin eder. Yönetim kurulu, bu kimselerin, isimlerini imzalarını ve bu yetkiye dayanan karar suretini notere tasdik ettirdikten sonra ticaret siciline verir.

KOOPERATİFİN ACZE DÜŞMESİ HALİNDE YAPILACAK İŞLER:

Madde 84- Kooperatifin acze düşmesini kabul ettirecek önemli sebepler mevcut ise yönetim kurulu piyasadaki cari fiyatlar esas olmak üzere, derhal bir ara bilançosu tanzim eder. Son yılın bilançosu veya daha sonra yapılan bir tasfiye bilançosundaki mevcutların, kooperatif borçlarını artık karşılayamayacağını gösteriyorsa yönetim kurulu, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na keyfiyeti bildirir ve genel kurulu derhal olağanüstü toplantıya çağırır.

Pay senetleri çıkarılmış olan bir kooperatifte son yılın bilançosunda kooperatif varlığının yarısı karşılıksız kalırsa yönetim kurulu derhal genel kurulu toplantıya çağırarak durumu ortaklara arz eder. Aynı zamanda ilgili mahkemeye ve Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bilgi verir. Ancak, ortakları ek ödemeleri yükümlü olan kooperatiflerde, bilançoda tespit edilen açık, üç ay içinde ortakların ek ödemeleriyle kapanmadığı takdirde Gıda Tarım Hayvancılık Bakanlığı haberdar edilir.

Mali durumun düzeltilmesinin mümkün görülmesi halinde mahkeme yönetim kurulunun veya alacaklılardan birinin isteği üzerine iflasın açılmasını erteleyebilir. Bu takdirde, mevcutlar defterinin tutulması, yönetim memuru atanması gibi kooperatif varlığının korunmasına ve devamına yarayan tedbirleri alır.

İŞTEN ÇIKARMA:

Madde 85- Yönetim kurulu, genel kuruldan aldığı yetki ile işlerin görülmesi ile görevlendirdiği kimseleri ve atadığı müdürü ve diğer temsilci ve vekilleri her zaman işten çıkarabilir. İşten çıkarılan kimselerin tazminat isteme hakları saklıdır. Ancak, ortaklar arasından seçilen müdür sebepsiz işten çıkarılma iddiası ile tazminat isteyemez.

DENETÇİLER:

Seçim:

Madde 86- Denetçiler, genel kurul adına kooperatifin bütün işlem ve hesaplarını tetkik eder.

Denetçiler ortaklar arasından en az bir, en fazla dört yıl için seçilirler. Genel Kurulca böyle bir süre tespiti yapılmaması halinde bir yıl için üç asil ve üç yedek olmak üzere genel kurul tarafından seçilmiş sayılırlar. Denetçilerden bir tanesi kooperatif ortaklarından olmayabilir.

Bu genel kurulda ibra edilmeyen denetçiler gündemde seçim maddesi var ise tekrar yönetim ve denetim kurulu üyeliklerine seçilemezler. Şayet gündemde seçim maddesi yok ise yapılacak ilk genel kurul toplantısı gündemine seçim maddesi konması zorunludur.

Süreleri biten denetçiler tekrar seçilebilir. Denetçiler birbirleriyle ve yönetim kurulu üyeleriyle 3. dereceye kadar (bu derece dâhil) akraba olamazlar ve kooperatifte idari görev alamazlar. Görevi biten yönetim kurulu üyeleri genel kurulca ibra edilmedikçe denetçiliğe seçilemezler.

Denetçilerin Türk vatandaşı olmaları ve Türk Ceza Kanunundaki zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, görevi suistimal sahtekarlık, hırsızlık, dolandırıcılık, hileli iflas, emniyeti suistimal ve devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlardan veya 1163 sayılı Kanuna göre mahkum olmamaları şarttır.

Görev kusurlarından veya suç teşkil eden fiillerinden dolayı yönetim kurulu ve denetçilikten uzaklaştırılanlar denetçiliğe seçilemezler.

GÖREVE SON VERME:

Madde 87- Genel kurul, denetçilerin görevlerine her zaman son verebilir. Ortaklar arasından seçilen denetçiler görevlerine son verilmesinden dolayı tazminat isteyemezler.

BİR ÜYELİĞİN AÇILMASI:

Madde 88- Denetçilerden birinin ölümü, çekilmesi, bir engelden dolayı görevlerini yapamayacak halde bulunması, iflas veya hacir altına alınması gibi bir sebeple görevlerinin sona ermesi ve yüz kızartıcı bir suçtan dolayı mahkumiyetlerinin kesinleşmesi halinde diğer denetçiler, genel kurulun ilk toplantısına kadar görev yapmak üzere yerine yedeklerden birini çağırırlar.

SORUMLULUK:

Madde 89- Denetçiler, kanun veya anasözleşme ile verilen görevlerini hiç veya gereği gibi yapmamalarından doğan zararlardan dolayı kusursuz olduklarını ispat etmedikçe ortaklaşa sorumludurlar.

ÇALIŞMA DÜZENİ VE GÖREV, İNCELEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ VE DENETÇİLİKTE ÇEKİLME:

Madde 90- Denetçiler yılda en az dört defa toplanarak kooperatifin işlemlerini ve hesaplarını denetler, malları ve kasayı sayar ve görülen noksanlıkları, düzensizlikleri inceleyerek bunları birer rapora bağlayarak "Denetçiler Denetim Raporları" dosyasında saklarlar.

Denetçiler, yıllık genel kurul toplantısından 35 gün önce bilançoyu, yönetim kurulunun hazırladığı yıllık çalışma raporu ve bütçeyi inceleyerek gerekli gördüğü işlemleri, hesap ve mevcutları elden geçirir ve düşüncesini açık olarak belirterek yıllık rapor hazırlar. Denetçiler, yapacağı toplantılarda yönetim kurulunun çalışma düzenini ve başarı derecesini takip ederek gerekli uyarılarda bulunurlar.

Madde 91- Denetçilerin görevleri; kooperatifin iş ve işlemlerini kontrol etmektir. Denetçiler şu görevlerle yükümlüdürler:

a) Kooperatifin işlem ve hesaplarının incelenmesi sonunda buldukları noksan ve yanlışların giderilmesi için gerekli tedbirleri almak ve ilgili makam ve organlara haber vermek,

b) Bilançonun Türk Ticaret Kanunu ile Vergi Usul Kanunu esaslarına göre hazırlanıp hazırlanmadığına bakmak,

c) Yönetim kurulu üyelerinin üyelik şartlarını taşıyıp taşımadıklarını araştırmak, bu şartları taşımadıkları halde seçilenler ile sonradan kaybedenlerin görevlerine son verilmesi için keyfiyeti yönetim kuruluna bildirmek,

d) Muhtelif sebeplerle yönetim kurulu toplantı nisabını kaybetmesi halinde boşalan yönetim kurulu üyeliklerine gecikilmeksizin yeteri kadar yedek üye çağırmak,

e) Üç ayda bir ara denetimi yaparak ve ansızın kooperatif veznesini denetlemek, inceleme sonuçları olumsuz çıktığı takdirde düzenlenecek raporun birer örneğini yönetim kuruluna vermek,

f) Bütçeyi kontrol etmek,

g) Tasfiye işlemlerini denetlemek,

h) Ortaklarla veya kendileriyle kooperatif yöneticileri arasındaki anlaşmazlıkla ilgili konuları genel kurul gündemine aldirmek ve gerektiğinde olağanüstü olarak genel kurulu toplantıya çağırmak,

ı) Genel kurul toplantılarında hazır bulunmak,

j) Kooperatif yönetim kurulu üyelerinin ve memurlarının cezayı gerektiren fiillerini savcılığa bildirmek,

k) Anasözleşmede ortakların genel kurul toplantılarına katılmaları için gerektiği belirtilen şartları yerine getirilip getirilmediğini incelemek.

l) Yapılacak denetim sonucunda düzenlenecek rapora göre hukuki sorumluluğu tespit edilen yönetim kurulu ve memurlar hakkında genel kurul kararına istinaden gerekli hukuk davalarını açmak,

Denetçilerin yukarıda yazılı kontrol yetkileri genel kurul kararı ile sınırlandırılmaz. Denetçiler ayrıca, kooperatif zararlarını kapatmak için genel kurula sunulacak teklifleri hazırlayarak toplantı gündemine aldırır.

Madde 92- Denetçiler, işletme hesabıyla bilançonun defterlerle uygunluk halinde bulunup bulunmadığını, defterlerin düzenli bir suretle tutulup tutulmadığını ve işletmelerin neticeleri ile mameleki hakkında uyulması gerekli olan hükümlere göre işlem yapılıp yapılmadığını incelemekle yükümlüdürler. Ortakları şahsen sorumlu veya ek ödeme ile yükümlü olan kooperatiflerde denetçiler, ortaklar listesinin usulüne uygun olarak tutulup tutulmadığını da incelemek zorundadırlar.

Yöneticiler, bu maksatla denetçilere defterleri ve belgeleri verirler. Denetçilerin istekleri üzerine müfredat defteri ve bu defterin hangi esaslara göre düzenlendiği ve istenilen her konu hakkında bilgi verilir.

Ortaklar, gerekli gördükleri hususlarda denetçilerin dikkatini çekmeye ve açıklama yapılmasını istemeye yetkilidirler.

Madde 93- Denetçiler yönetim kuruluna yazılı olarak başvurmak suretiyle her zaman görevden çekilebilir. Açılan üyeliğe yedek üye getirilir, bir üyelik açık kalıp da yerine geçecek üye bulunmazsa genel kurul olağanüstü toplantıya çağrılmadan mevcut denetçiler tarafından kooperatif ortakları dışından bir asil bir yedek üye seçilir.

Ancak, denetçilerin toptan çekilmesi veya denetçi sayısının bir kişiye düşmesi halinde yönetim kurulu acilen denetçi seçimini yapmak üzere genel kurul olağanüstü toplantıya çağırılır. Yenileri seçilene kadar eski denetçiler görevlerine devam etmek zorundadır.

TOPLANTI VE RAPORLAR:

Madde 94- Denetçiler her yıl yazılı bir raporla beraber tekliflerini genel kurula sunmak zorundadırlar.

Denetçiler, görevleri çerçevesinde işlerin yürütülmesinde gördükleri eksiklikleri, kanun veya anasözleşmeye aykırı hareketleri bundan sorumlu olanların bağlı bulundukları organa ve gerekli hallerde genel kurula haber vermekle yükümlüdürler.

Denetçiler, yönetim kurulu ve genel kurul toplantılarına katılırlar. Ancak, yönetim kurulunda oy kullanamazlar,

Madde 95- Denetçi raporları üç üye tarafından imzalanır. Rapora katılmayan üye çekilme sebeplerini belirterek imzalar. Yıllık genel kurul toplantısında "denetçiler raporu" okunmadan bilanço ve dolayısıyla ibralar konusunda karar alınamaz. Denetçiler azledilmiş olursa, yeni denetçiler düzenleyecekleri raporda bu olayı da açıklamak ve sebeplerini belirtmek zorundadırlar.

SIR SAKLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ:

Madde 96- Denetçiler, görevleri sırasında öğrendikleri ve açıklanmasında kooperatif veya ortaklarının zarara uğrayacağı konularda kooperatif ortaklarına ve üçüncü şahıslara açıklama yapamazlar.

HESAP TETKİK KOMİSYONU SEÇİMİ:

Madde 97- Genel kurul bazı konuların incelenmesi için lüzumu halinde hesap tetkik komisyonu seçebilir.

Mevcut ortakların dörtten az olmamak üzere en az 1/10'u, son iki yıl içinde kooperatifin kuruluşuna veya idari işlemlerine ait bir yolsuzluğun olduğunu, kanun veyahut anasözleşme hükümlerine önemli bir şekilde aksi hareket edildiğini iddia ettikleri takdirde, bunları soruşturmak için hesap tetkik komisyonu teşkilini genel kuruldan isteyebilirler. Bu istek kabul edilmediğinde gerekli masrafları peşin ödeme şartı ile mahkemeye başvurma hakkına sahiptirler. Komisyona seçilen ortaklar gerekli incelemeleri yapacak bilgi ve beceriye sahip olmadıkları takdirde; ücreti kooperatifçe karşılanmak üzere dışarıdan uzman kişiler görevlendirerek gerekli raporları düzenletir.

Soruşturma sonuçlarına göre iddia doğru görülmediği takdirde veya denetçilerin vereceği raporda bu talebin haklı sebebe dayanmadığı anlaşılırsa kötü niyetle hareket ettiği ispat edilen ortaklar kooperatifin bu yüzden gördüğü zarardan sorumludurlar.

MÜDÜR:

Seçimi ve Tayini:

Madde 98- Kooperatif Müdürü yönetim kurulu kararı ile ortaklar arasından, tüzel kişi temsilcilerinden veya dışardan azami yönetim kurulu görev süresiyle sınırlı olmak kaydıyla düzenlenecek sözleşmeye dayalı olarak tayin edilir.

Müdür, kendiliğinden müdürlük görevini devredemez ve yerine vekil bırakamaz. Gerekğinde müdürün görevine son verilme işlemi yönetim kurulunca karara bağlanarak yapılır.

Yönetim kurulu ayrı bir müdür atayınca kadar, yönetim kurulu üyeleri kendi aralarından bir veya birkaç üyeyi murahhas üye olarak görevlendirebilir. Bu durumda murahhas üyeye müdürün tabi olduğu hükümler uygulanır.

MÜDÜRLÜK ŞARTLARI:

Madde 99-Müdürlük şartları şunlardır.

- a) Kooperatifçilik bilgilerine sahip olmak.
- b) Siyasi bir partinin üyesi olmamak,
- c) Hukuken memuriyete mani hali bulunmamak,
- d) En az lise mezunu olmak.

MÜDÜRLÜK ÜCRETLERİ:

Madde 100- Kooperatif müdürü ve hizmet personelinin ücretleri genel kurulca kabul edilen bir kadro ve yıllık tahmini bütçeye göre kararlaştırılır.

MÜDÜRÜN GÖREVLERİ:

Madde 101- Müdürün görevleri şunlardır:

- a) Yönetim kurulu kararlarını, yıllık çalışma programlarını göz önünde tutarak uygulamak,
- b) Kooperatifin işlerini yürütmek, işlerin uyumu ve düzenini sağlamak,
- c) Yönetim kurulu toplantılarında oy kullanmamak şartı ile hazır bulunmak.

İDARİ VE TEKNİK PERSONEL:

Madde 102- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'ndan bir projeye dayalı olarak kredi veya yardım alan Kooperatifler Bakanlığın istediği şartlara uygun idari ve teknik personeli atamak mecburiyetindedir.

MÜDÜRÜN YETKİ VE SORUMLULUĞU:

Madde 103- Kooperatif müdürü, kooperatif hizmet personelinin amiridir. Denetçiler ve yönetim kurulu üyelerinden başkasına kooperatifin işleri ile ilgili bilgi veremez. Kooperatif hizmet personeli müdüre karşı sorumludur. Kooperatif müdürü kendine verilen görevleri gereği gibi veya hiç yerine getirmese yönetim kuruluna karşı sorumludur.

PERSONELİN İŞTEN ÇIKARILMASI:

Madde 104- Yönetim Kurulu, müdür ve hizmet personelinin işine son verebilir. Çıkarılma işlerinde yönetim kurulu kararı gereklidir. Müdür ve personelin işten çıkarılması teklifi denetçilerce yapıldığı takdirde, Yönetim kurulu başkanı, derhal toplantı yapar ve gerekli kararı verir. Şayet çıkma kararı verilmemişse denetçiler, genel kurulu toplantıya çağırabilir ve konu orada karara bağlanır.

ALTINCI BÖLÜM KOOPERATİF BİRLİKLERİ İLE İLİŞKİLER

BİRLİĞE GİRİŞ, BAŞVURMA ŞEKLİ VE İTİRAZ:

Madde 105- Genel kurul kararı ile kooperatifin gelişmesi amaçlarının gerçekleşmesi, menfaatlerinin korunması, eğitim yapılması ve kooperatifçilik konularında tavsiyeler alınması gibi hizmetlerin yerine getirilmesi için o bölgede kurulmuş ve faaliyet konuları aynı nitelikte olan 7 veya daha çok kooperatif tarafından kurulan ihtisas birliklerine ortak olabilir veya bu özellikte birlikler kurulabilir.

Madde 106- Kooperatif, birlik kurar veya kurulmuş birliğe girmeye karar verirse birliğe taahhüt edilecek iştirak sermayesinin miktarı ve ödeme şekli birlik anasözleşmesi hükümleri çerçevesinde genel kurulca belirlenir.

Kooperatif çalışma konuları ile ilgili olarak birliğin yapacağı tesislere taahhüdü dışında genel kurulca belirlenecek miktar üzerinden katılabilir.

Madde 107- Kooperatif, kooperatifler birliğine girmekle ortaklarına bu anasözleşmedeki yükümlülüklerden fazlasını yükleyemez.

TEMSİLCİLİK:

Madde 108- Birlik genel kurullarında kooperatifi temsil etmek üzere kooperatif genel kurulunca ortaklar arasından ortağı olduğu üst kuruluş anasözleşmesinde belirtilen sayıda temsilci seçilir. Temsilcilerin görev süresi en az bir en fazla 4 yıldır. Genel kurulca böyle bir süre tespiti yapılmaması halinde bir yıldır. Seçilen temsilcilerin her birinin birlik genel kurulunda kooperatifi temsilen bir oy kullanma hakkı vardır. Seçilen temsilciler kadar yedek üye de seçilir. Yetkili temsilcilerin uygun bir mazerete bağlı olarak birlik genel kuruluna katılamaması durumunda ve yönetim kurulunca verilecek oy kullanma izin belgesi karşılığında sırasıyla yedeklere de oy kullanma yetkisi verilir.

DENETİM VE EĞİTİM:

Madde 109- Kooperatif, bağlı bulunduğu üst birlikler tarafından eğitilebilir ve denetlenebilir.

Kooperatif, üst birliklerince kendilerine yönelik ve eğitim hizmetlerine ait giderlere iştirak eder.

YEDİNCİ BÖLÜM KOOPERATİFİN DAĞILMASI

DAĞILMA SEBEPLERİ:

Madde 110- Kooperatif;

a) Anasözleşmede belirtilen süre genel kurul kararı ile uzatılmadığı takdirde, (bunun için genel kuruldan fiilen kullanılan oyların 2/3 çoğunluğu gereklidir)

b) Genel kurul kararı ile,

c) İflasın açılması ile,

d) Diğer bir kooperatifle birleşmesi veya devralınması suretiyle (bunun için genel kurulda fiilen kullanılan oyların 2/3 çoğunluğu gereklidir),

e) Kanunlarda ön görülen diğer hallerde (ortak adedinin yasal kurucu ortak adedinden aşağı düşmesi ile kooperatif organlarının kurulamaması, kooperatifin çalışma konusu dışında veya amme kanunlarına karşı çalışma göstermesi, kooperatifin kanuni tanımı dışına çıkması ve kâr peşinde koşan bir ticari şirket hüviyetine girmesi, acze düşmesi gibi hallerde) Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın mahkemeden alacağı karar üzerine,

f) Üç yıl üst üste olağan genel kurulunu yapmaması halinde,

g) Amacına ulaşma imkânının bulunmadığının Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca tespiti halinde mahkemeden alacağı kararla dağılır.

Madde 111- Mahkeme veya genel kurulca tasfiye memurları seçilmediği takdirde tasfiye işlerini yönetim kurulu yapar.

Tasfiye kurulu üyelerine, atamayı yapan merci tarafından tespit edilecek miktarda ücret ödenir.

TİCARET SİCİLİNE BİLDİRME:

Madde 112- İflasın dışında kooperatifin dağılması, yönetim kurulu veya denetçilerce ticaret siciline tescil ve en çok birer hafta ile üç defa ilan ettirilir.

İlana kooperatif alacaklarının belgeleri ile beraber bir yıl içinde başvurmaları gereği yazılır. Bu sürenin başlangıcı üçüncü ilan tarihidir.

Tasfiyenin bir yılda tamamlanması esastır. Bakanlığın uygun görmesi halinde bu süre uzatılabilir. Süre ise üçüncü ilandan sonra başlar.

TASFİYE MAMELEKİNİN PAYLAŞTIRILMASI:

Madde 113- Tasfiye halinde giren kooperatifin bütün borçları ödendikten ve ortak pay bedelleri geri verildikten sonra kalan mallar genel kurul kararıyla ortağı bulunduğu üst birliğe veya ortaklar arasında bölüştürülür. Paylaştırma, dağılma anında kayıtlı ortaklar veya hukuki halefleri arasında eşit olarak yapılır

TASFİYE HALİ:

Madde 114- Kooperatifin diğer bir kooperatifle birleşmesi hali hariç olmak üzere dağılan kooperatif tasfiye haline girer.

Tasfiye haline giren kooperatif ortaklarla olan ilişkilerinde dahi tasfiye sonuna kadar tüzel kişiliğini korur ve unvanını (tasfiye halinde) ibaresini eklemek suretiyle kullanmakta devam eder.

AZİL:

Madde 115- Genel kurul kararı ile atanmış olan tasfiye memurları yahut bu görevi yapan yönetim kurulu üyesi, genel kurul tarafından her zaman azledilebilir ve yerlerine yenileri atanabilir.

Ortaklardan birinin isteği ile de mahkeme, haklı sebepler dolayısıyla tasfiye işlemini durdurabilir. Tasfiyeyi yürütmeye memur kimseleri azil ve yerlerine yenilerini atayabilir.

AKTİFLERİ SATMA YETKİSİ:

Madde 116- Genel kurul aksine karar vermedikçe tasfiye memurları kooperatifin aktiflerini pazarlık suretiyle de satabilirler. Aktiflerin toptan satılabilmesi için genel kurulun kararı gereklidir. Bu karar genel kurulun 2/3 çoğunluğu ile alınır.

TASFİYE İŞLERİ

İLK ENVANTER VE BİLANÇO:

Madde 117- Tasfiye memurları görevlerine başlar başlamaz kooperatifin tasfiyesinin başlangıcındaki durumunu inceleyerek buna göre envanter defterleri ile bilançosunu düzenler ve genel kurulun onayına sunarlar. Tasfiye halinde genel kurul toplantılarında nisap aranmaz. Kararlar oy çokluğu ile verilir.

Tasfiye memurları, kooperatif yönetim kurulu ve denetçileri davet ederek kooperatifi mali durumunu gösteren bir envanter ile bir bilançoyu birlikte düzenler. Bu düzenleme işinde sözü edilen organ üyelerinden çalışmaya katılmayanları beklemek zorunda değildir.

Tasfiye memurları, lüzum görürlerse kooperatif mallarına değer biçmek için eksperlere başvurabilirler. Düzenlenen envanter ile bilanço tasfiye memurlarının huzurunda yönetim kurulu tarafından imzalanır. Envanter ve bilançonun imzalanmasından sonra tasfiye memurları dağılma halinde bulunan kooperatifin envanterde yazılı bütün malları ile evrak ve defterlerine el koyar.

ALACAKLILARI DAVET VE KORUMA:

Madde 118- Alacaklı oldukları kooperatif defterleri veya diğer belgelerden anlaşılan ve ikametgâhları bilinen şahıslara duyurma işlemi mahalli örf ve adetlerine göre, diğer

alacaklılar ise Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan suretiyle kooperatifin dağılmasından haberdar edilerek alacaklarını beyana çağırılırlar.

Alacaklı oldukları belli olanlar beyanda bulunmazlarsa alacaklılarının tutarı notere verilir. Kooperatifin henüz vadesi dolmayan borçları ve ihtilaflı bulunan borçlarının karşılığı olan para notere verilir.

DEFTERLERİN SAKLANMASI:

Madde 119- Tasfiyenin sonunda evrak ve defterler on yıl saklanmak üzere notere verilir.

KOOPERATİFİN ÜNVANININ TİCARET SİCİLİNDEN ÇIKARILMASI

Madde 120- Tasfiyenin sona ermesi üzerine kooperatife ait unvanın ticaret sicilinden çıkarılması tasfiye memurları tarafından sicil memurluğundan talep olunur. Bu talep üzerine sicilden çıkarılma durumu tescil ve ilan ettirilir.

TASFİYE KURULUNUN SORUMLULUĞU:

Madde 121- Tasfiye kurulu üyeleri, tasfiye işlerinin bir an önce bitirilmesi için, çalışmakla yükümlüdür. Tasfiye kurulu üyeleri yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu taşır.

Tasfiye kurulu üyelerinin anasözleşmenin 71. maddesinin c fıkrasındaki niteliklere haiz olması şarttır.

BİRLEŞME SURETİYLE DAĞILMA:

Madde 122- Kooperatif, bütün pasif ve aktifleri ile diğer bir kooperatif tarafından devralınmak suretiyle dağıldığı takdirde sicilden çıkarma işlemi 1163 Sayılı Kooperatifler Kanunun 84. maddesi uyarınca yapılır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM MALİ HÜKÜMLER

USUL:

Madde 123- Kooperatif, muhasebe usulünü bilanço esasına göre kurar ve kanunen tutulması gerekli defterleri tutar ve çalışmalarını iş prensipleri esaslarına uygun olarak düzenler. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca örnek muhasebe ve bilanço kabul edildiği takdirde bunun uygulanması sağlanır.

HESAP YILI:

Madde 124- Maliye Bakanlığınca özel hesap dönemi alınmadıkça hesap yılı Ocak ayının birinci günü başlar. Aralık ayının son gününde biter.

DEFTER TUTMA MÜKELLEFİYETİ:

Madde 125- Kooperatif, ekonomik ve mali durumunu borç ve alacak ilişkilerini ve her iş yılı içinde elde edilen neticeleri belirlemek amacıyla kooperatifin nitelik ve öneminin gerektirdiği bütün defterleri, (yevmiye defteri, defteri-kebir, envanter defteri, ortaklık defteri ve karar defteri gibi) tutmaya mecburdur.

TASDİK ETTİRME VE BEYANNAME VERME MÜKELLEFİYETİ:

Madde 126- 125'inci maddede belirtilen defterler yönetim kurulunca kullanılmaya başlanılmadan önce kooperatifin bulunduğu yerin noterine tasdik ettirilir.

TİCARET KANUNU HÜKÜMLERİNE ATIF:

Madde 127- Bu anasözleşmede aksine açıklama olmayan hususlarda 1163 Sayılı Kooperatifler Kanunu ile bu kanunun 98. maddesine atfen Türk Ticaret Kanunun genel hükümleri ile Anonim Şirket Hükümleri uygulanır.

UYUŞMAZLIK:

Madde 128- Ortaklarla kooperatif arasında ve ortakların kendi aralarında doğacak olan uyuşmazlıklar, öncelikle kooperatif genel kuruluna aksettirilir. Genel kurulca halline imkân bulunmayan uyuşmazlıklar Kooperatifler Kanunun 95. maddesine göre halledilir. Hakem yolu ile de giderilemeyen uyuşmazlıklar için kazai mercilere başvurulur. Üçüncü şahıslarla kooperatif arasında çıkacak uyuşmazlıklar ise kazai mercilerce çözömlenir.

**DOKUZUNCU BÖLÜM
YÜRÜRLÜLÜK HÜKÜMÜ**

Madde 129- Sınırlı Sorumlu Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Örnek Anasözleşmesi Gıda. Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın 29/05/2012 tarih 53 sayılı onayı ile yürürlüğe konulmuştur.

KOOPERATİF KURUCU ORTAKLARI:

Kooperatif kurucu üyelerinin soyadı, adı, adresi ve imzaları aşağıdadır. Peşin ödedikleri payların tutarı.....TL'dir.

ORTAK NO	SOYADI, ADI	İMZA	SERMAYE		İKAMET ADRESİ
			TAAHHÜT EDİLEN	ÖDENEN	
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					

GEÇİCİ YÖNETİM KURULU

Kooperatif kuruluş işleminin tescil ve ilanı ile kuruluş genel kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere kurucu ortaklar arasında seçilen yönetim kuruludur.

1- Geçici Başkan:

2- Geçici Başkan Yardımcısı:

3- Geçici Muhasip Üye:

GEÇİCİ DENETİM KURULU

1-

2-

3